No. 1032. **DE TIJD.** 1850.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franco door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden*, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG, 3 OCTOBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 2 October.

In twee vorige artikelen (zie onze Nrs. 1032 en 1046) hebben wij aangewezen welke de grondslag is van een stelsel van armverzorging, als door de heeren Tydeman en Heemskerk Az. wordt voorgesteld en, met de woorden van den heer Six tot Oterleek, het punt van uitgang van hunnen arbeid toegelicht, dat namelijk, »op het beginsel, dat niemand regt heeft op ondersteuning, geene goede armenwet kan gebouwd worden." Onze beschouwingen over de *Denkbeelden omtrent eene wettelijke regeling van het Armwezen in Nederland* vervolgende, is het thans onze roeping, de bewijzen te leveren voor onze drievoudige beschuldiging tegen deze *Denkbeelden*,

a. dat zij de strekking hebben om de magt van den Staat, ten opzigte van het armwezen, al meer en meer uit te breiden;

b. dat zij de strekking hebben om aan den Staat in deze materie eene steeds uitgebreider magtsbevoegdheid te geven, ten koste van de zelfstandigheid en onafhankelijkheid der kerkgenootschappen en ten koste van de zelfstandige en onafhankelijke werking der vrije liefde;

c. dat zij de strekking hebben om, onder verbloemde uitdrukkingen, door middel van eene armen-tax vooral, in de behoeften onzer ongelukkige natuurgenooten door den Staat te doen voorzien.

Wij hopen in eenige achtervolgende artikelen de ontwikkeling van onze gronden voor deze drievoudige aanklagt tegen het werk van de heeren Tydeman en Heemskerk Az. ten einde te kunnen brengen.

»Het beginsel der armen-wet, zeggen de auteurs, moet zijn: de kerkelijke en andere bijzondere liefdadigheid *zoo min mogelijk* te belemmeren; en daar, waar deze te kort schiet, of *waar het Staatsbelang zulks vordert*, aan het armbestuur van overheidswege plaats te geven." Tot dus verre is de kerkelijke en andere bijzondere liefdadigheid vrij geweest van alle inmenging en contrôle van den revolutionnairen Staat (1). Volgens de *Denkbeelden*, zal zij voortaan »*zoo min mogelijk belemmerd*" worden; hare zelfstandigheid en onafhankelijkheid zal dus voortaan vernietigd zijn, — wel »*zoo min mogelijk*," indien wij alleen op de aangehaalde woorden letten; doch dat neemt niet weg dat aan den Staat regten toegekend worden over de »kerkelijke en andere bijzondere liefdadigheid." En neemt men dan in aanmerking welke voorschriften in volgende *Stellingen* aanbevolen worden, dan ontwaart men oogenblikkelijk, dat het de bedoeling niet is haar »zoo min," maar wel zoo veel »mogelijk te belemmeren." Om daarvan overtuigd te zijn behoeft men zelfs niet eens verder te gaan dan de *Stelling*, welke wij zoo straks afschreven. Wat immers, vordert, in den geest van onze auteurs, het beginsel der armen-wet? Dat »*waar het* STAATSBELANG *zulks vordert*, aan het armbestuur van overheidswege plaats gegeven worde." Boven alles gelde dus in de voorgestelde wet het Staatsbelang, de *raison d'Etat!* Waar dit spreekt, daar zwijgen alle andere bedenkingen, daar moeten alle natuurlijke of verkregene en historisch gevestigde regten zwichten! »De kerkelijke en andere bijzondere liefdadigheid" ten spijt, neemt de Staats-overheid het armbestuur op zich, »*waar het Staatsbelang zulks vordert.*" Het zal derhalve eenig en alleen afhangen van de willekeur van hen, die uit te maken zullen hebben, wat door het Staatsbelang gevorderd wordt, of »de kerkelijke en andere bijzondere liefdadigheid" veel of weinig zal »*belemmerd*" worden. — Wat beteekent alzoo de straks gegeven toezegging, dat zij »zoo min mogelijk zal worden belemmerd?" Niets, volstrekt niets. Een bewijs voor onze vroeger uitgesproken meening, »dat de eerbied, welke men voor andere regten dan die van den Staat belijdt, niet opregt kan gemeend zijn. Boven alles gaat en geldt het Staatsbelang!

(1) Zeer teregt zegt Mr. W. R. Boer, in de gister verschenen Aflevering van *de Gids*, waarin hij een afkeurend oordeel in 't breede motiveert van het werk der Heeren Tydeman en Heemskerk, Az.: „De kerkelijke en bijzondere Armen-verzorging is eigenlijk de eenige, die op de beginselen onzer godsdienst berust." Een zeer behartigingswaardig woord!

Dat wij niet misgetast hebben betreffende de bedoelingen der auteurs, is onmiskenbaar uit schier elke bladzijde van hun werk. Wordt op enkele plaatsen in hun nen mond, »de kerkelijke en andere bijzondere liefdadigheid" nog eenigermate gespaard, elders verkondigen zij het met de meest mogelijke rondheid, dat op het terrein der armenverzorging aan den Staat de eerste rol toekomt en blijven zij dan ook niet in gebreke, zoodanige bepalingen te formuleren, als welke aan den Staat werkelijk de eerste rol verzekeren. Wij zullen niet veel anders te doen hebben dan de eigene woorden van de heeren Tydeman en Heemskerk Az. terug te geven, om onzen lezers onze overtuiging te doen deelen, dat wij die heeren geen onregt aandoen, dat wij hun geene bedoelingen toedichten, in strijd met de door hen verkondigde inzigten en wenschen.

Of kan hunne bedoeling duister zijn, waar zij verlangen, dat »de *Staat* het OPPERTOEZIGT hebbe over *alle* armen-instellingen ZONDER ONDERSCHEID?" waar zij verlangen dat de *Staat* »kennis neme van de Statuten van de bijzondere inrigtingen," en dat »de goedkeuring der betrokkene commissien tot de *daarstelling of wijziging dier Statuten* gevorderd wordt?" Altijd derhalve de *Staat*, die te bepalen heeft, »wat het *Staatsbelang* vordert," boven u! Zoo gij u vereenigt tot het beoefenen van het goddelijk voorschrift der liefde — het staat u niet vrij u daarbij alleen te inspireren op het voorbeeld ons door onzen Heiland gegeven, die »rondging, weldoende;" de nieuwe Godheid, die Christus zoekt te verdringen en zich niet gebonden acht aan zijne geboden, de *Staat*, neemt plaats in uw midden, neemt deel aan uwe beraadslagingen; en niet alleen *dit*, maar de *Staat* heeft slechts zijn *veto* uit te spreken, — en alles wat gij voornemens waart te doen, moet ongedaan blijven. Ligt het niet in den aard der zaak, dat gij vaak van hem dit *veto* zult vernemen? Zijn streven immers is om alle zorg ten opzigte der armen in zijne handen te concentreren! Zal hij alzoo niet elke poging ter vestiging van nieuwe en ter bevestiging van bestaande instellingen van liefde bemoeijelijken? — Bemoeijelijken? Wij gaan verder. Zal bij het OPPERTOEZIGT van den Staat ééne nieuwe stichting van liefde tot stand kunnen komen? Wij durven dat te ontkennen. De heeren Tydeman en Heemskerk mogen verdienstelijke œconomisten zijn; praktische menschen op het terrein der liefdadigheid zijn zij zeker niet. Dan zouden zij bij ondervinding weten, dat, wegens de schuchterheid, de zedigheid der zuivere liefde, dat, ook wegens het zoeken en rondtasten dat den aanvang van elk nieuw liefdewerk karakteriseert de vestiging van nieuwe instellingen van liefdadigheid onbestaanbaar is met het door hen geproclameerd beginsel van »oppertoezigt van den Staat!"

Eene aanmerking nog bij dit beginsel: zal het gehandhaafd worden, wat beteekent dan het door de Grondwet zelve erkende regt van vereeniging en vergadering? Het wordt er feitelijk mede ten gronde gerigt. Prof. Tydeman meent, dat het thans door ons besproken werk »in den geest" zal zijn van den heer Thorbecke: eene tergende beleediging ware den minister van Binnenlandsche Zaken niet aan te doen, dan te veronderstellen dat hij, die met bijtende ironie gesproken heeft over de beperking, welke aan dit grondwettig regt gegeven is, het met eigen handen, zich zelven ten hoon, om hals zou kunnen brengen.

Geheel in overeenstemming met het beginsel van »*Staats-oppertoezigt*" en afhankelijkheid der »kerkelijke en andere bijzondere liefdadigheid" is het, wat in eene volgende *Stelling* verlangd wordt. Dienvolgens moeten »de kerkelijke en particuliere instellingen van liefdadigheid in hare verhouding tot de openbare armbesturen" bij de wet geregeld worden. Wij, op ons standpunt en verdedigende onze onvervreemdbare natuurlijke en historisch gevestigde regten, wij beweren, dat de kerkelijke en bijzondere liefdadigheid met de openbare armbesturen niets gemeens heeft; wij vorderen en zullen het blijven vorderen ten aanhoore van Europa, dat men op het terrein der »kerkelijke en particuliere instellingen van liefdadigheid" geene kluisters smede om onze handen. Die echter verlangen dat alles wat geschiedt uitga van den Staat, en dat niets geschiede dan door den Staat, verwikkelen gaarne de eenvoudigste toestanden, empiëteren gaarne op den tot dus verre voor hunne voeten gesloten bodem, om, iets vroeger of iets later, meester te worden op ons vrije grondgebied en ons daar de wet te kunnen stellen. Vandaar hun zoeken om maar vast *verhoudingen* te kunnen regelen, waar geene de minste verhouding bestaat tusschen instellingen, die parallelsgewijze naast elkander zich voortbewegen.

Door wie nu de Staat zijne opperheerschappij op het gebied der armen-verzorging zal oefenen, wordt gezegd in de 16—32 *Stellingen*. Eene gansche hierarchie van ambtenaren wordt daartoe aangewezen. Aan het hoofd dier armen-verzorging staat eene *centrale commissie*, met een *bezoldigd* ambtenaar, »van 't ministerie daartoe aangewezen," als secretaris; ook de overige leden dezer commissie genieten *daggelden*, ter vergoeding van reiskosten. Vervolgens komt eene *provinciale commissie*, al weder met een *bezoldigd* ambtenaar als secretaris en al weder uit leden bestaande, die aanspraak hebben op daggelden, ter vergoeding van reiskosten. Tot hare roeping behoort mede het opmaken van de »STATISTIEK *der behoeftigen in de provincie.*" Eindelijk komt in elke gemeente eene *plaatselijke commissie van armbestuur*, ook weêr met een *bezoldigd* ambtenaar en met de zorg voor de »STATISTIEK *der behoeftigen in de gemeenten*" belast, welke plaatselijke commissie »het OPPERTOEZIGT heeft over *alle* inrigtingen van liefdadigheid".

Die het doel wil, moet de middelen willen. Wij misprijzen het daarom niet in de schrijvers, dat zij al zulke maatregelen van organisatie voorstellen, als welke het best leiden kunnen tot de zegepraal der Staatsalmagt. Indien wij lof mogen brengen aan lieden, wier strevingen zoozeer vijandig zijn aan onze regten, dan willen wij zelfs hun dien lof wel toekennen, van de oefening der armen-verzorging zoo georganiseerd te hebben, dat spoedig en gemakkelijk door hunne centrale, provinciale en gemeentelijke commissien van armbestuur alle bestaande instellingen van liefdadigheid zullen zijn platgetreden. Dit slechts lette de belastingpligtige op: dat van kosteloos voor hem, en alleen kostbaar voor de leden, als de liefde-beheeren tot dusverre waren, zij, in het vervolg, met al die bezoldigde ambtenaren en uit te keeren daggelden, zeer kostbaar zullen worden ten nadeele van de beurzen der belastingpligtigen. En met welk nut? Dat de bureaucratie tredende in de plaats der liefde, men in tweeledig opzigt slechtverzorgde behoeftigen zal hebben — maar eene waarschijnlijk keurig gehoudene administratie en uitnemend fraaije statistieke tabellen!

Het is bekend, dat, toen de Provinciale Staten voor het eerst werden zaamgeroepen, zoo weinig leden dier Staten waren benoemd, dat het in de meeste provincien onmogelijk was voor de Staten zich te constitueren. In Noord-Brabant waren 35 leden aanwezig bij de opening der provinciale vergadering. Maar dewijl aan een der leden, op grond, dat hij eene met het lidmaatschap der Staten onvereenigbare betrekking zoude bekleeden, de toegang tot de vergadering werd ontzegd, en voor een ander de toelating werd verdaagd; zoo bleef de vergadering bestaan uit 33 leden, juist de meerderheid van het getal Provinciale Staten, dat voor de provincie Noord Brabant is vastgesteld op 64.

Er is destijds door sommige bladen de meening geuit, dat de vergadering niet bevoegd was om zich te constituëeren op grond dat zoo vele leden, dat is op een na de helft, niet waren gekozen. Ons is die meening onhoudbaar toegescheenen, om reden, dat zij strijdt tegen de letter der wet, die in art. 75 (1) slechts dan verbiedt te beraadslagen of te besluiten, als »*niet meer dan de helft der leden tegenwoordig is.*" Er waren nu meer dan de helft der leden tegenwoordig bij de opening der Staten; de vergadering had dus het regt om te beraadslagen en te besluiten.

Eene andere zaak is het te vragen of wat wettig geschieden mogt, evenens passend was. Het antwoord op deze tweede vraag zouden wij ontkennend moeten geven,

(1) Zie de *wet* regelende de zamenstelling en magt der Prov. Staten, in vergelijk met art. 75, tevens art. 1 en 70.

als de zaak nog in haar geheel was. Doch nu de aanwezige Staten hebben gemeend te moeten handelen, zullen wij over de vraag heen stappen, omdat zij van geene toepassing meer zijn kan.

Intusschen de handelingen der eerste vergaderingen der Provinciale Staten van Noord-Brabant hebben tegenstand ontmoet bij een tweetal leden dier Staten, die zitting hebben genomen, toen die Staten voor den tweeden keer ter vergadering zijn zaamgeroepen. De heeren Bijvoet en C. van Rijckevorsel hebben gemeend te moeten protesteren tegen de handelingen der Provinciale Staten van Noord-Brabant, alsof dezelve zouden zijn onwettig en alzoo ongeldig; zij meenen namelijk, dat bij het onderzoek der geloofsbrieven, bepaaldelijk bij die van de heeren van Reysingen en van Gilze, alleen 32 leden in de vergadering hebben kunnen tegenwoordig zijn, en alzoo *slechts de helft*, niet zoo als de wet vordert, *meer dan de helft*, bij de vergadering aanwezig was. Zij beweren op grond van dien, dat de vergadering miste alle magt en bevoegdheid, niet alleen om aan 33 leden de hoedanigheid van wettig benoemde leden der Prov. Staten voor Noord-Brabant te erkennen, maar ook, om als Prov. Staten van Noord-Brabant zich daar te stellen en als zoodanig werkzaam te zijn.

De Provinciale Staten van Noord-Brabant hebben tegen de motie der heeren Bijvoet en van Rijckevorsel hunne onbevoegdheid aangewend, en diensvolgens geweigerd op de retro-acta terug te komen. Dan daarmede is het verschil niet geëindigd, want de heeren Bijvoet en van Rijckevorsel hebben zich bij rekwest tot den Koning gewend, met verzoek, om de genomen besluiten der naar hunne meening onwettig geconstitueerde Prov. Staten te vernietigen en buiten effect te stellen.

Men is niet zonder reden benieuwd, welk besluit de minister van binnenlandsche zaken in deze nemen zal. Als het bewezen mogt zijn, zoo als beweerd wordt, dat de vergadering, om zich te constitueëren, beraadslaagd en beslist heeft met twee en dertig stemmen, en alzoo zonder dat meer dan de helft der leden bij de vergadering tegenwoordig was; dan komt het ons voor, dat de vergadering, onwettig geconstitueërd, niet bevoegd was om te handelen, en dat hare besluiten alzoo moeten worden vernietigd en buiten werking gesteld. Het gevolg daarvan zou zijn onder anderen, dat men op nieuw zou moeten overgaan tot de keuze van leden der Eerste Kamer en van Gedeputeerde Staten.

Dan, met de beslissing des Konings zal de zaak niet zijn afgeloopen; want bij het onderzoek der geloofsbrieven der leden voor de Eerste Kamer zal de zaak onvermijdelijk in de Eerste Kamer worden ter spraak gebragt, en aldaar aanleiding geven tot discussie. Wij willen evenwel niet vooruitloopen; maar wij vestigen daarop slechts de aandacht onzer lezers, om hun het gewigt des verschils te doen gevoelen.

Wij lezen in het *Journal de Bruxelles* een brief van den volgenden inhoud:

„*Amsterdam*, 28 *September* 1850.

»De algemeene verkiezingen in Nederland naderen haar einde. Men heeft dikwijls en met reden gezegd dat de inwoners van dat land weinig met staatkundige hartstogten behebt zijn, maar dat daarentegen de godsdiensthaat het betreurenswaardig voorregt heeft van hen in hevige beweging te kunnen brengen. Men vindt het bewijs hiervan in hetgeen dezer dagen geschied is.

»De stemmen voor de benoeming van leden der Volksvertegenwoordiging en provinciale Staten zijn zonder onderscheid en als bij toeval uitgebragt op de beide partijen, de liberalen en de behoudslieden; men heeft door hetzelfde distrikt op denzelfden dag twee kandidaten zien kiezen, die wegens hunne zienswijze en hunne antecedenten lijnregt met elkaar in strijd zijn.

»Maar wat men overal heeft weten te vermijden is: Katholijken te kiezen, hoe aanbevelenswaardig zij ook als menschen en als burgers waren. Dit is des te meer beteekenend, omdat de Katholijken twee vijfde gedeelten van de geheele bevolking des Rijks uitmaken, en het vierde van die provincien, waar de meerderheid tot de protestantsche gezindheid behoort. Zou men het gelooven, dat in laatstgenoemde provincien bijna geen enkel Katholijk is kunnen verkozen worden en dat men, zonder nog van de Tweede Kamer te spreken, het middel gevonden heeft, om hen zelfs uit de provinciale raadsvergaderingen te weeren?

»Dit is het gevolg der regtstreeksche verkiezingen in een land, waar godsdienstige onverdraagzaamheid heerscht, en waar eene schaamtelooze meerderheid in het denkbeeld verkeert, dat zij de Katholijken in het minst niet te ontzien heeft, en dat zij jegens hen zelfs die *egards* niet in acht te nemen heeft, welke door goede trouw en eerlijkheid worden voorgeschreven.

»Men merke het wel op: de Katholijken, wel verre van zich van de Protestanten af te zonderen, hebben openhartig en getrouw medegewerkt tot het combineren en waarborgen van kandidaturen. Doch nu zij zich bedrogen hebben gezien in hunne verwachting van eene billijke wedervergelding, zullen zij voortaan maar tusschen deze twee handelingen te kiezen hebben: òf zich voortaan allen in massa van de verkiezingen onthouden, òf van het hun door de Protestanten gegeven voorbeeld gebruik maken, en hunne stemmen voor 't vervolg uitsluitend aan Katholijken geven.

»In het een zoowel als in het ander geval, zal de heimelijke haat, die de beide fractien verdeeld houdt, slechts toenemen, en hij zal des te gevaarlijker zijn, naarmate een der partijen, berooid van hare natuurlijke en wettige organen, het voorkomen hebben zal van in het duister zaam te zweeren...... Hoe dit eindigen zal, is Gode bekend; maar het is alreeds zeker, *dat de tegenwoordige regering eene zeer groote fout heeft begaan met niet het minst te achten de katholijke minderheden, die verpletterd zijn door de nieuwe kieswet*, en meer nog door de wijze, waarop het rijk in kiesdistrikten is verdeeld; die verdeeling is een waar meesterstuk van eene staatkunde, die het zich voorgestelde doel is te boven gegaan.

»Eenmaal heeft het van de regering afgehangen, die verdeeling billijk en regtvaardig te doen zijn; thans echter kan zij er niets meer in veranderen, en wat de werking van het ministerie op de protestantsche kiezers betreft, deze is bijna niets beteekenend.

»Ziedaar dan eene woedende, door de geheime genootschappen voortgestuwde meerderheid meester van het land, zonder dat eene contrôle of een tegenwigt mogelijk zijn; en zulks ondanks den Koning, ondanks de Ministers en ondanks den regtschapen geest van alle overige goede burgers. Wáár zal men een middel hiertegen vinden? Vele Katholijken meenen dat er slechts één bestaat: namelijk een artikel der Grondwet te veranderen, en tot wet van den Staat te verheffen het beginsel dat de openbare bedieningen, de vertegenwoordiging er onder begrepen, zullen toebehooren aan de leden der verschillende godsdienstige gezindheden, in evenredigheid van het cijfer van derzelver respectieve leden. Dat zou geheel en al middeleeuwsch klinken, zal men zeggen; maar zijn de hartstogten, die het land in beroering brengen, dan minder middeleeuwsch? En bijaldien de kwaal die het land verteert, tot een anderen tijd dan den onzen behoort, moet men zich dan verwonderen dat men het middel gaat zoeken in den verleden tijd?'

Gisteren zijn ons toegezonden de N°. 99, 101 en 102 van *de Arrondissements-bode van Amersfoort*. Alleen het laatstgenoemde N°. had voor ons eenige belangrijkheid. Wij vonden daarin terug het door *de Nederlander* gereproduceerde artikel.

Wij vonden het in *de Bode* echter in zijn geheel, en dus ook een volzin als de navolgende:

»GELUKKIG VOOR DE PROVINCIEN, TEN WIER AANZIEN DE REKENING DER KATHOLIJKEN BUITEN DEN WAARD PLAATS HEEFT GEHAD, EN VOOR HET GEMEENE VADERLAND, WIER BELANGEN MOEIJELIJK IN OVEREENSTEMMING TE BRENGEN ZIJN MET DE HEERSCHZUCHT DER ROOMSCHE GEESTELIJKHEID, AAN WELKE VELE KATHOLIJKE CANDIDATEN HELAAS! ONBEPAALD ONDERWORPEN ZIJN."

Deze volzin is niet door *de Nederlander* afgedrukt geweest. Had hij ons ook dien te lezen gegeven, dan hadden wij onze artikelen van eergisteren en gisteren niet geschreven. Wij achten ons te wel opgevoed om ons in betrekking te stellen met lieden, die u het vuil en den modder van de straten, in plaats van argumenten, naar het hoofd werpen, en getrouw aan onze gewoonte van ons de bejegeningen der zoodanigen niet aan te trekken, zouden wij stilzwijgend zijn voorbij gegaan.

Nu wij *de Arrondissements-bode van Amersfoort* kennen, gunnen wij hem, met zijne makkers, *de Kerkbode* en *de Fakkel*, *pleine licence* van zijne booze hartstogten aan ons te koelen — en aan *de Nederlander* het genoegen zijne kolommen te bezoedelen met het slijk, dat uit zoo onzuiver eene bron opborrelt.

Gisteren had op het R. K. kerkhof alhier de plegtige ter aarde-bestelling plaats van het stoffelijk overschot van den Heer Arnoldus Koestal, in leven eerst als Onderwijzer en laatstelijk als Directeur aan de dienst van het R. K. Jongens Weeshuis gedurende bijna 28 jaren verbonden; een waar Christen, een man van onberispelijke zedigheid, van beproefde trouw, van beminnelijken aard, van helder verstand, en die door alle tijden heen de moeijelijkheden en zorgen van zijnen gewigtigen post met standvastigen ijver behartigd heeft.

Groot was de deelneming die zich bij deze treurplegtigheid openbaarde. Eene talrijke menigte volks stond — ten blijke van de algemeene achting, welke de waardige overledene zich door vele hoedanigheden, ook buiten de plaats zijner ambtsvervulling, verworven had — reeds lang vooruit op het plein voor het kerkhof den lijkstoet te wachten. Treffend was het dezen te zien aankomen. Het lijk werd gevolgd door ruim tweehonderd jongelingen en kweekelingen van genoemd huis, door bloedverwanten, en door vele bekenden, die hiermede hunne belangstelling in hem en in het verlies, dat het huis leed, wilden toonen.

Elk verheugde zich over de welverdiende eer, die 's mans nagedachtenis te beurt viel door de aanwezigheid van een goed getal van brave, thans gevestigde burgers, voorheen in hunne jeugd onder zijne leiding opgevoed, — door het bijzijn van de leden van het achtenswaardig Regentschap, die eveneens ongeveinsd hunnen rouw aan den dag legden, en door de tegenwoordigheid van verscheidene Heeren Leden van de liefdevereeniging van den H. Vincentius a Paulo, die in zijnen dood het verlies van eenen ijverigen mede-arbeider betreuren.

Niemand der aanwezigen zal ligt den indruk verliezen, dien men bij het ten grave dalen van het dierbaar overschot gewaar werd, nagestaard door al die weezen, die nu overluid weenend en snikkend hunne droefheid niet meer inhielden, en door hunne ordelijke en waardige houding het Godshuis eer aandeden.

Benoeming voor de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

In Noord-Holland zijn benoemd de heeren H. VAN BEEK VOLLENHOVEN, A. F. INSINGER, Mr. C. VAN FOREEST, J. C. VAN WESSEM, DAVID BORSKI en F. L. H. J. BOSCH VAN DRAKENSTEIJN.

Tot leden der Gedeputeerde Staten der provincie Noord-Holland zijn benoemd de heeren B. C. de Lange van Wijngaerden, J. P. Teding van Berkhout, C. van Bommel, W. Kaars Sypesteyn, D. A. Portielje, J. H. Cordes en tot buitengewoon lid D. J. van Lennep.

De Heer Mr. W. E. Ram heeft verklaard het lidmaatschap der Prov. Staten van Utrecht niet te kunnen aannemen.

Blijkens het verslag van de Gedep. Staten van Gelderland bedroeg de bevolking dier provincien op 1 Januarij 1850: Protestanten 225,703, Katholijken 139,703; Israeliten 4192. Totaal: 369,598.

Blijkens eenen in de *Staats-Courant* te vinden staat, zijn, gedurende de maand Junij jl., op de drie hoofdplaatsen van Java, aan wollen en katoenen goederen, vervaardigd in landen, gelegen bewesten de Kaap de Goede Hoop, ingevoerd: te Batavia voor ƒ787,827.65; te Samarang voor ƒ19,312.60; te Soerabaya voor ƒ50,220.36.

Uit Assen zijn naar Hanover vertrokken de heeren Bruinings, Ingenieur, en Mazel, Aspirant-Ingenieur. Deze reis, zegt men, staat in veeband met het voornemen, om de Eems met de nieuw te graven kanalen in de provincie te verbinden.

Volgens een heden alhier ontvangen berigt, moet bij Wezel gezonken zijn, de stoomboot *IJssel*, van de Rhijn- en IJssel-Stoomboot-Maatschappij. Nadere bijzonderheden zijn nog niet bekend. *(N. R. C.)*

Volgens berigten uit Curaçao van 17 September hadden bij de verkiezing in Venezuela grove buitensporigheden plaats gehad. Te Maracaibo en te Porto Cabello waren ettelijke personen door dolksteken vermoord. Naar alle waarschijnlijkheid zullen er bij gelegenheid der verkiezing van een nieuwen president, welke op 8 Oct. moet plaats hebben, nieuwe onlusten in Venezuela voorvallen, en de Oligarcas, vijanden van het tegenwoordige bestuur, zullen niet in gebreke blijven van die onlusten gebruik te maken, om Paez wederom aan het hoofd des bestuurs te brengen.

Van St. Domingo waren eenige vaartuigen te Curaçao aangekomen. De Dominicanen hielden zich gewapend, dewijl de Haïtianen zich onledig hielden eene expeditie ter zee tegen hen uit te rusten. Zr. Ms. brik de Sperwer, komm. Frucht, was in het laatst van Julij te Port-au Prince.

'sGRAVENHAGE, 1 Oct. Z. M. heeft de opdragt aangenomen der nieuwe uitgave van J. van Vondel's werken, geïllustreerd, met verklaringen en aanteekeningen door den heer Mr. J. van Lennep, uitgegeven zullende worden bij M. Binger en Zoon, te Amsterdam.

— H. M. de Koningin-Moeder heeft eene bijdrage van ƒ15,000 voor het Tollens-fonds geschonken.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 30 Sept. De vereeniging *Dix Decembre* heeft onder het voorzitterschap van den gen. Piat eene bijeenkomst gehouden. Gallix, de administrateur van het dagblad *le Pouvoir*, hield eene openingsrede, waarin hij berigtte dat de vereeniging in 25 dagen tijds 1400 nieuwe leden aangeworven had.

— De gezondheid van den heer de Falloux wordt aanmerkelijk beter; hij wordt bij de opening der Vergadering te Parijs terug verwacht.

— Te Straatsburg zijn twee voorstanders der orde, de heeren Hallez en Pugnière, tot leden van den departementalen raad benoemd.

— Zekere Pils, kamerdienaar van wijlen den gen. Oudinot hertog de Reggio, die 20 jaren lang aan de zijde van zijnen meester gestreden heeft, heeft een zilveren lauwerkrans laten vervaardigen, op elk van welks bladeren den naam van een beroemden veldslag

gegraveerd staat, waarin de dappere veldheer zich had onderscheiden. Dezen krans heeft hij doen plaatsen boven het portret van den hertog Oudinot, in het Museum van Bar.

— Alphonse Périer, de zoon van Benjamin Périer is overleden; aan het weeshuis van Epernay heeft hij eene som van 90,000 francs vermaakt.

— De regering heeft magtiging verleend tot eene verloting van staven californisch goud. Deze speculatie geschiedt, zegt men, met het weldadig doel om vijfduizend werklieden, van werktuigen en middelen voor hunne eerste behoefte voorzien, vrachtvrij naar Californie te zenden en alzoo voor gebrek en voor verleiding tot opstand te vrijwaren. De billetten kosten 1 franc. Behalve de voornaamste prijs, zijnde eene hoeveelheid goud ter waarde van 400 000 fr., zijn er nog prijzen, die 200.000, 100.000, 50,000 fr. en zoo voort tot 1000 fr. waarde hebben.

Er wordt reeds met deze onderneming door de tweede hand gespeculeerd. Boekverkoopers doen aanbiedingen van een stel werken met 1 a 2 billetten der Goudstaven-loterij op den koop toe.

— In het begin der maand Augustus werd te Damaskus een diefstal gepleegd bij een jood van Pruissische afkomst, Abraham Romano genaamd. Zijne buren wekten hem door hunne kreten en grepen den dief nog in tijds in zijnen tuin, die aanstonds vol volk was, hoofdzakelijk muzelmans tot de heffe des volks behoorende. Zoodra deze vernamen dat de beschuldigde een Turk was, hieven zij luide kreten aan en verweten Abraham Romano en zijne geloofsgenooten dat zij dien man in huis gelokt hadden om hem te vermoorden. Toen de dief bemerkte dat hij op deze wijze ondersteuning kreeg, verklaarde hij dat men hem inderdaad lagen had gelegd. Nu kwam de zaak voor den Kaïka (regter), maar deze wilde alleen de muzelmans hooren en nam de getuigenis der joden niet aan. De dief werd terstond op vrije voeten gesteld en Romano en twee andere Israëliten werden met stokslagen getuchtigd. Deze laatstgenoemden, die Turksche onderdanen waren, onderwierpen zich, maar Romano protesteerde tegen dit vonnis van den Kaïka, en toonde hem een bewijs dat hij Pruissisch onderdaan was. De regter werd nu woedend, en liet het getal stokslagen verdubbelen, zoodat Romano, met ketens beladen, half dood naar den kerker werd gevoerd.

De Pruissische consul bewerkte dat de Israëliet naar zijn huis vervoerd werd, waar hij echter eenige dagen daarna overleed. De consul heeft toen twee nota's aan Saïd-Pacha gerigt, waarin hij eene schitterende voldoening eischte, doch Saïd-Pacha was met den Kaïka naar Mekka vertrokken. Daarop heeft de consul den Pruissischen gezant te Constantinopel de geheele toedragt der zaak geschreven, met verzoek om bij den Sultan, voor de mishandeling jegens den Pruissischen onderdaan gepleegd, voldoening te eischen.

MADRID, 25 Sept. Men wil, dat Bravo Murillo, minister van finantien, zijn voornemen zou hebben kenbaar gemaakt om af te treden, wegens de vrij aanzienlijke verhooging van het budget ten gevolge van belangrijke aankoopen voor de marine; de gen. Narvaez moet zich echter sterk tegen dit voornemen van den minister hebben verzet.

— In sommige kringen is sedert eenigen tijd sprake van een huwelijksplan tusschen de oudste dochter van de koningin-moeder, met den minister van binnenlandsche zaken, die zich echter op dit oogenblik te Tarancon bevindt. Men hecht daaraan echter weinig geloof.

— De gezant van Frankrijk heeft heden morgen Madrid verlaten, zich naar Parijs begevende.

ENGELAND.

LONDEN, 30 Sept. Eerdaags zal de hertog van Cambridge naar het vasteland vertrekken, om bezoeken af te leggen bij den Koning van Hanover en den Koning van Pruissen.

— Berigten uit New-York tot 20 September melden dat er nog altijd plannen werden beraamd, om eene nieuwe expeditie tegen Cuba te ondernemen, doch dat de regering maatregelen beraamde om zulk een oogmerk te verijdelen.

— De Vereenigde Staten hebben met Mexico eene overeenkomst gesloten wegens het aanleggen van eenen spoorweg tot verbinding van den Atlantischen Oceaan met de Stille Zuidzee, over de geheele lengte der landengte van Tehuantepec.

— De wetgevende kamer in Mexiko is den 19 Aug. gesloten. Met eene meerderheid voor de behoudende partij wordt besloten tot de derde lezing der wet ter afschaffing van den slavenhandel in Columbia; die nopens de ontvlugte slaven is aangenomen.

Te Havanna was steeds alles rustig.

— Volgens alhier ontvangen berigten uit Rio-Janeiro van het eind der maand Julij, was de hoop dat men daar voor goed van de geele koorts bevrijd zou wezen niet vervuld geworden, en hadden zich weder eenige gevallen van die ziekte voorgedaan, die doodelijke gevolgen hadden gehad.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 29 September. Het regeringsblad deelt eene nota mede dd. 26 Sept. van den minister v. Radowitz aan het Keurhessisch ministerie van buitenlandsche zaken, waarin betuigd wordt dat de Pruissische regering het besluit der in Frankfort vergaderde gevolmagtigden van den 21 dezer, niet erkent als een Bondsbesluit. De radikale nota van 23 Sept. welks bestaan door de *Kasseler Zeitung* ontkend werd (zie ons n°. van gisteren) blijkt dus slechts eene logen te zijn geweest.

— Men wil dat de stedelijke schatkist 50,000 th. heeft aangewezen voor den plegtigen intogt van Z. M. in de hoofdstad op zijn verjaardag 15 October.

— Dezer dagen heeft de algemeene vergadering plaats gehad van het Gustaaf-Adolfs-Verrein. De jaarlijksche inkomsten zijn tot 45000 thalers aangegroeid. Daarvan zijn 60 hulpbehoevende kerken en scholen in Zwitserland, Portugal, de Elzas, Oostenrijk en Hongarije ondersteund.

— De Koning van Denemarken en de Kroonprins Ferdinand, hebben den 26 ll. Kopenhagen verlaten, om zich naar het leger te Flensburg te begeven.

— Op Zondagavond ll., werd Friedrichstadt nog voortdurend gebombardeerd; de Deensche hoofdschans was bemagtigd en de overige waren tot zwijgen gebragt.

Een brief uit Bazel van 21 September bevat het volgende:

»Tot dusverre bestond er in Zwitserland slechts ééne synagoge, t. w. te Geneve, thans wordt er eene tweede te Bazel gebouwd, en dat wel op dezelfde plaats, waar in 1398, toen de Joden uit Zwitserland verdreven zijn, de laatste synagoge gestaan heeft. In 1816 werd het banvonnis opgeheven.

ITALIE.

Er schijnt thans naar luid van eenige dagbladen, sprake te zijn van de aftreding van het Sardinisch kabinet, of wel van eenige van deszelfs leden. De berigten dienaangaande zijn evenwel nog te onzeker en zelfs te zeer tegenstrijdig om er eenig geloof aan te hechten. De Parijzer *Moniteur du Soir* spreekt van het geheele ministerie, andere bladen noemen alleen den heer Siccardi. Wat er van zij, kan spoedig blijken.

De Belgische *Indépendance* wil weten dat Z. H., op het vernemen van het gebeurte te Cagliari, alle officieele betrekking met Sardinië zou afgebroken en de aftreding van den minister Siccardi, alsmede eene wet op de drukpers in Sardinie geëischt zou hebben. Wij geven 't berigt zoo als wij het vinden, zonder er in 't minst voor in te staan.

Volgens eene correspondentie uit Turijn, voorkomende in de *Corrieri degl' Alpi*, is het onderwerp der beraadslagingen van de te Villanovetta bijeengekomen bisschoppen geweest, de middelen te beramen om met een goed gevolg de Engelsche bijbelpropaganda te bestrijden. De regering moet den Bisschoppen hare ondersteuning hebben toegezegd, en eene strenge censuur van alle buitenlandsche boekwerken bevolen hebben. Mogt zij toch eindelijk de ongehoorde teugelloosheid der Piemonteesche radikale pers met kracht bestrijden.

Aan de *Armonia* wordt uit Rome geschreven, dat Kardinaal Antonelli verzekerd heeft, dat de H. Vader met het oog op de verwachte onderhandelingen met de Sardinische regering, in het aanstaande consistorie deze aangelegenheid niet verder ter sprake zoude brengen.

Het *Bulletin de Paris* berigt dat Lucien Murat, door den President der Republiek belast om als bemiddelaar in het geschil tusschen den H. Stoel en Piemont op te treden, naar Turijn vertrokken is.

De *Univers* meldt dat het pauselijk consistorie op nieuw is uitgesteld tot Maandag 30 September.

De *Cattolico* van Genua berigt dat de Piemonteesche regering het landgoed van Montebello, dat zij den Jezuiten ontnomen heeft, verkoopen wil. Van onderscheidene kanten heeft men aangevraagd of de regering ook haren wettigen bezitstitel zoo kunnen toonen, en of de H. Stoel zijne toestemming tot den verkoop gegeven heeft. Daar er bij gemis van die twee voorwaarden bezwaarlijk een kooper voor het landgoed Montebello zal te vinden zijn, zoo zal het waarschijnlijk wel voor een spotprijs aan een of anderen Jood worden gelaten.

De groothertog van Toskane heeft den vertegenwoordigenden regeringsvorm in zijne Staten bij besluit opgeheven, en intusschen zal de regering, tot dat eene nieuwe bijeenroeping der wetgevende vergaderingen mogelijk zal zijn, worden uitgeoefend door den groothertog, in overleg met den staatsraad, voor zoo veel mogelijk met behoud van de beginselen door de grondwet gewaarborgd. Behalve dit besluit, is een ander bekend gemaakt, waarbij strengere bepalingen worden verordend ten opzigte van de drukpers en den boekhandel.

De dagbladen, die deze berigten mededeelen, voegen er bij dat de verslagenheid te Florence algemeen was; te meer nog, daar geruchten in omloop waren over de aanstaande benoeming van een vreemden militairen gouverneur in Toskane, van eene lijst van liberalen in dat land en in andere staten van Italie, van te wachten verbanningen, gedwongen leeningen, en wat dies meer is.

BELGIE.

BRUSSEL, 1 October. Te Ath zijn door de stedelijke regeringsraad, ter gelegenheid der Septemberfeesten, belooningen uitgereikt aan behoeftige huisgezinnen, die zich door zindelijkheid en braaf gedrag onderscheiden. Waarlijk een navolgenswaardig voorbeeld voor eene stadsregering!

Zekere Antoon Gosselen, een brave 50jarige huisvader met 8 kinderen, heeft den eersten prijs behaald voor zindelijkheid, bestaande in eene zilveren medaille en 25 franks in de Spaarbank. Het was erkend dat in zijn huisgezin eene voorbeeldige orde heerschte, en dat zijne kinderen altijd netjes voor den dag kwamen. — De eerste prijs van goed gedrag, van gelijke waarde, werd behaald door F. J. Dubaut, die met zijne dochter, eene kantwerkster, door onverpoosde vlijt in de behoeften van een talrijk huisgezin voorziet.

— Heden wordt Z. M. even te Brussel verwacht, om in den namiddag weder naar Ostende terug te keeren.

— Z. M. heeft, op voordragt van den gemeenteraad van Brussel eene som van 19000 frs. toegestaan, om in de eerste behoeften te gemoet te komen van hen, die door de jongste overstrooming in de hoofdstad schade hebben geleden.

— Bij koninklijk besluit zijn aan verscheidene inrigtingen van onderwijs subsidien toegekend.

— De tweede dag der festiviteiten te Brugge is door Z. M. bijgewoond. Er had een luisterrijke optogt plaats ter eere van den landbouw.

STADSNIEUWS.

In de 212de Staats-Loterij, zijn in de 2e Klasse bij de 2e Trekking prijzen van ƒ1000 of daarboven te beurt gevallen aan N°. 5032 ƒ5000, N°. 14805 ƒ2500, N°. 4474; 5518, 16356, 17261, 11124 en 1420 ieder ƒ1000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 2 October.

BEVALLEN (29 Sept.): L. Gompertz, geb. Landau, d. D. — (30 Sept.): G. W. J. van der Meer de Wijs, geb. Roelof, D. - M. L. van Outersterp, geb. Goedknegt, D. - J. J. Holman, geb. Willers, Z. — (1 Oct.): M. E. Nusteeg, geb. Glasius, D.

OVERLEDEN (27 Sept.): E. J. Blancke, geb. Homan, 69 j. — (28 Sept.). G. Kloüs, 59 j.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		1 OCT. 4½ u. gebl.	2 OCT.	4 u.	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½ pCt.	57 1/16	56 15/16 à	57 1/16	56 15/16
Dito Dito	3 »	68¼	68 5/16 »		
Dito Dito	4 »	89⅛	89 »	89⅛	89
Dito Obligatien O. I.	4 »	88¼	88⅛ »		
Amortis. Syndic.	3½ »	88¾	»		
Handel-Maatschappij	4½ »		169 »		
Aand. Rijn-Spoorweg	» »	91¼	90⅞ »		
Aand. Holl. S. M.	»		»		
Obligatien	» »	99½	»		
BELGIE, Obligatien 1844	» »		»		
Cert. bij de Belg. Bank	2½ »		»		
Dito bij Rotsch. en Volksv.	» »	47 5/16	47¼ »	47 5/16	
FRANKRIJK, Obligatien	3 »	53½	53 7/16 »		
SPANJE bij *Ardoin* £ 85	5 »	11 13/16	11 13/16 »	11⅞	11 13/16
Dito Dito » 510	» »	12 1/16	12 1/16 »	12 3/16	12 1/16
Dito Onbep. Stukken	» »	11 9/16	11⅝ »		
Dito	3 »	39	39 »		
Dito Binnenl. 2400 P.	» »	34⅝	34 9/16 »		
Coup. *Ardoins*	»	9	9 »	9⅛	9
Passive	»		4 »	4 1/16	
Fransche Uitgest.	»		4¼ »		
PORTUGAL te Londen 5 pCt. nu	4 »	36⅛	36⅛ »		
Dito Dito	» »	35⅛	35⅛ »		
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5 »	105⅛	105¼ »		
Dito Dito 1828 en 1829	» »	105½	105¼ »		
Cert. bij d°. 1831 en 1833	» »	95⅞	»		
Dito	4½ »	96	96 »		
Dito bij *Hope*	4 »	88⅜	88⅜ »		
Dito bij *Stieglitz en C°.*	» »	88	88¼ »		
Dito bij id. 5de Serie	4 »		»		
Cert. te Hamburg	5 »		»		
Inschrijving in Assignat.	6 »		»		
Cert. van dito	» »		»		
POLEN, Aand. à fl. 500	4 »		»		
Dito met Lot » 300	»		»		
AMERIKA, Bank-Actiën	»		»		
PRUISSEN, Aand. met Lot. R	50 ƒ		»		
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	76⅞	76⅞ »		
Dito Nieuwe	2½ »	41⅛	40⅞ »	41¼	41⅛
Dito Nieuwe	5 »	81¼	81 »	81⅛	
Ween. Bank bij *Goll en C.*	» »		»		
Dito	4 »		»		
Aand. met Loting fl. 500	ƒ		»		
Nieuwe dito » 250	»		302 »		
NAPELS, Cert. *Lam en Bouwer*	5 pCt.		»		
BRAZILIE te Londen 1824	5 »		»		
Dito Leening 1843	5 »		»		
Dito £ 200	»		»		
PERU	4 »		»		
MEXICO	5 »	29⅞	29⅞ »	30	29⅞
VENEZUELA 6 pCt. nu	3 »	33⅝	33½ »		
NEW GRENADA 6 pCt. nu	1½ »		»		
ECUADOR	»	3 1/16	»		
Coup. Ecuador	ƒ		»		
Grieken	»		»		

Peru uitgestelde 33⅛.

Binnenl. fondsen waren over het geheel iets lager dan gisteren. Van Buitenl. fondsen waren Metallieken meer aangeboden en lager. Spaansche zeer vast; de andere soorten bij weinig omzet alle nagenoeg op hunne vorige koersen.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pc., Prolongatie 2½ pc., Disconto 2 pCt.

Wisselkoers.

2/m. Parijs 56 7/16; Zigt Parijs 56 11/16; 2/m. Londen 11,90 Zigt Londen 11,95. 2/m. Hamburg 35⅛; Zigt Hamburg 35⅜; 3/m. Lissabon 42⅜; 3/m. Porto 42⅜; 2/m. Petersburg 1,87.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 1 Oct. Belg. leen. 2½ pc. 49⅞; 5 pc. 97; 1840, 5 pc. 98¾, Spanje Ard. 5 pc. 11 11/16; Binnenl. 3 pc. 34⅝; Coupons —; Rom. Leening 76¼.

PARIJS, 30 Sept. Fr. 3 pc. 57,65; 4 pc. 73,—; 5 pc. 92,55, Schatk. —,—; Bank-Act. 2275,—; Belg. 1840, 5 pc. 101; 1842, 5 pc. 101; 4½ pc. —; 2½ pc. —; Spanje, Buit. 3 pc. 38⅛; Binn 3 pc. 34¾; Piem. Leen. 1834, 980,—; 1849, —,—; Rom. Leen. 78¾.

MADRID, 23 Sept. Spanje 3 pc. 35⅞; id. 5 pc. 14; id. Uitgest. Sch. 4; id. Coupons 8.

LONDEN, 30 Sept. Cons. kont. — a —; op tijd 96¾ a 96⅞; Braz. 92 a 92½; 1829/39 91 a 91½, 1843 — a —; Buenos-Ayros 58 a 59; Den. 3 pc. 77 a 78; N. L. 5 pc. 100½ a 101; Nieuwe scrip — a —; Ecuad. 3½ a 3¾; Gren. 17½ a 17¾; Uitgest 3½ a 4; Mexico 31½ a 31¾, Peru 4 pc. 82 a 82¼; Uitg. 33¾ a 34; Grieken — a —; Port. 5 pc. 87⅞ a 89; 4 pc. 33¼ a 33½; 3 pc. 33½ a 33¾; Rusl. 1822, 5 pc. 110½ a 111½; (N.) 4½ pc. 97⅜ a 97½; Spanje 5 pc. 18⅝ a 18⅞; id. 3 pc. 38½ a 38¾; id. Passive 3⅞ a 3¾; Holl. 2½ pc. 57⅝ a 57⅞; id. 4 pc. 91 a 91½; Ven. 32½ a 33½; Uitg. 11½ a 12; Belgie 4½ pc. — a —.

FRANKFORT, 30 Sept. Met. 5 pc. 78¾; 4 pc. 62; 2½ pc. 41¾; Bank-Actien 1138; Darmst. Lot. fl. 50, 77⅞; id. fl. 25, 28⅝; Badensche Lot. fl. 50, 52¼; id. fl. 35, 31¼; Nassaus. 25⅞; Holl. 2½ pc. 56½; W. S. 4 pc. 88½; Sijndic. 3½ pc. 88½.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 2 October.

De gisteren gehouden veiling van 221 kisten en 11/4 vaatjes Moscovados Bahia Suiker, is als volgt afgeloopen: De kisten van *f* 26 tot 30 en de vaatjes tot *f* 28.

Gisteren zijn tot niet bekenden prijs afgedaan 33 st. Rum, aangevoerd per Koophandel, van Suriname.

GRAANMARKT.

Tarwe flaauw en met weinig handel, verkocht: 128 ℔ p. b. Poolsch. *f* 295; 128, 130 ℔ mind. dito *f* 290, 95; 127 ℔ Rijn *f* 247.

Rogge zonder handel.

Garst in een doen: 117 ℔ Deens. *f* 156; 115 ℔ Dantz. *f* 154.

Haver en Boekweit zonder handel.

Tegen Vrijdag aanstaande zijn in publieke veiling aangeslagen: ca. 70 Lt. besch. Petersburger Rogge 106, 109 ℔

Op 9 vaten Olie in April ek. 60; Oct. 58 £. *Raap-olie* op 6/w. *f* 36¼; Vliegend *f* 35½; 1°. Mei ek. *f* 35½; Oct. *f* 34⅞, ¾; Nov. en Dec. *f* 35. *Lijnolie* op 6/w. 36; Vliegend *f* 35. *Hennepolie* op 6/w. *f* 38¼; Vliegend *f* 37½.

LONDEN, 30 Sept. KOFFIJ. Goed ord. Ceylan wordt niet aangeboden onder 56 s., de houders zijn algemeen ferm, er was heden weinig lust tot handelen.

SCHEEPSTIJDINGEN.

HELVOET, 1 Oct. Het schip Twee Anthony's, van Batavia, is door de stoomboot Kinderdijk weder in vlot water gesleept, en op de reede geankerd.

— De Pruissische brik Freundschaft, Kapt. Wichards, van Memel, met Rogge naar de Maas, is gisteren op het Goereesche strand aan den grond vastgeraakt en vol water geloopen, de ekwipaadje is gered en men is bezig de inventaris te bergen.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 30 Sept. B Blackburn, Eclipse, Seaham, zijnde dit de Engelsche schoener, gisteren gemeld.

HELVOET, 30 Sept. J. Hill, Friends, Grangemouth. - W. Miller, Walker, Newcastle. - W. Stamford, Cadmus, id.

UITGEZEILD:

TEXEL, 1 Oct. H A. Visser, de Hoop, Londen. - E. G. Olthof, Catharina, Newcastle. - W. Robson, Ariadne, Sunderland. - Z. J. Prins, de Vrienden, Frederikstad. - O. Lijdersen, Argo, Tvendestrand. - A. P. Boer, Marchiena, Avontuur.

HELVOET, 1 Oct. Lt. 1e kl. Fabius, Suriname, Z. M. Oorlog-Stoomschip, Batavia. - M. Goutard, Rotterdam, (s.) Havre. - L. Visser, Princes van Oranje, (s.) Duinkerken. - W. Smith, Batavier, (s.) Londen. - O. Reilly, Blarney, (s.) Liverpool.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

SURINAME, Wedemeijer, Wilhelmina: 231 v. Suiker, 9 b. Katoen, Broen en Comp; 35 v. Suiker, L. Bienfait en Zoon; 12 v. dito, P. Wachter en Zoon; 42 v. dito, van Heukelom en Vollenhoven en J. J. M. Fouchay, 43 v. dito, J. en Th. van Marselis, 40 b. Katoen, E. T. van der Schriek; 13 v. Suiker, 1 partij oud Koper, 1 partij Kwassiehout. Order.

LIVONOR, de Boer, Eliza: 156 v. Potasch, 18 bl. Marmer, 7 v. Ivoor, Diverse.

St. PETERSBURG, Balk, Leoonra Johanna: 1,750 tzw. Lijnzaak, L. Hoyack en Comp.

RANDERS, de Vries, Op Hoop van Zegen: 680 ton. Rogge, Heybrock en Comp.

ZEILKLAAR LIGGENDE SCHEPEN.

NIEUWE DIEP, 1 Oct. S. Lammerts, Vice Admiraal Rijk, Kaap de Goede Hoop en Batavia. - A. T. Marmelstein, Onderneming, Mobile. - G. W. Kernkamp, de Amstel, Boston. - A. J. de Boer, Arjen Brouwer, Triest. - K. P. Huges, Jacomina, Livorno. - R. Ruggiero, Ruggiero, id. en Palermo. - V. de Cortazar, N. S. del Carmen, Bilbao. - J. P. Marklund, Enigheten, Wasa. - H. J. Boug, Constantia, Drammen. - H. Christensen, Janus, id.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Kapt. Wedemeijer, van Suriname in Texel binnen rapporteert, den 17 Augustus bij Braamspunt gepraaid te hebben: het Nederlandsch Transportschip Merwede, Luit. 1e klasse Staring, van Helvoet n. Suriname.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 2 October in lading naar:

Keulen	P. Grenshauser, Minerva.
Mainz	H. Stempel, Mehemed Alie.
Duisburg	C. Scholten, Hoffnung.
Manheim	P. M. Itschert, Fortuna.
Ludwighaven	A. Böhm, Ludwighaven N°. 3.
Frankfort en *Coblentz*	G. Urmetser, Frankfort N°. 3.
Straatsburg	J. Grim, Frankfort N°. 1.
Dusseldorp, *Neus* en *Urdingen*	J. Hespe, Niederrein N°. 6.
Maastricht	M. de Jong, Vrouw Hendrika.
Tiel	C. van Uden, de Vr. Magdalena.
Venlo en *Roermond*	L. van Schendel (Beurt L. de Rijk en C°.) de Najade van Steil.
's Hertogenbosch en *Maastricht*	J. van Son, de Vrouw Catharina. Sluit 5 October.

KEULEN, 1 October aangekomen:

Kapt. H. Visher van Amsterdam met 2610 Ctn.
" F. J. Ermeling " Rotterdam " 4358

KEULEN, 1 October in lading naar:

Amsterdam	Kapt. Wemmers	Köln N°. 7.
Rotterdam	" v. Alen	" " 5.

Rijnhoogte	ARNHEM 1	Oct.	0 el	90 duim
	KEULEN 1	"	5 voet.	7½ "

BOEKAANKONDIGING.

Sedert den 1 Augustus van dit jaar hebben Gebr. van Langenhuysen te 's Gravenhage, onder toezigt van den heer J. Tideman, de uitgave begonnen van eene *Bibliographie voor Nederland* of algemeene naamlijst van nieuw verschenen werken in alle vakken. Deze lijsten zijn ingerigt op eene wetenschappelijke wijze en worden om de veertien dagen bij halve vellen, beknopt op 2 kolommen gedrukt uitgegeven. Een blik op dezelve doet ons zien, dat deze *Bibliographie* niet alleen voor uitgevers en verkoopers van boekwerken, maar ook voor ieder geleerde en boekverzamelaar onmisbaar mag genoemd worden, en wij twijfelen dan ook niet of de zeer geringe prijs (*f* 2,40 per jaargang) zal diegenen onzer lezers, die tot de Bibliophilen behooren, aansporen om op dezelve in te teekenen.

Van dezelfde uitgevers ontvingen wij dezer dagen de Tweede Aflevering van de

Monumenten ter herinnering van groote mannen in Nederland van vroegeren en lateren tijd. Het verheugt ons dat aan deze echt vaderlandsche onderneming de gewenschte deelneming te beurt mag vallen. Diegenen, welke zich beijverd hebben deze uitgave door hunne tijdige inteekening te bevorderen, zullen bevinden dat deze 2e Aflevering, wat de uitvoering betreft, voor de 1e niet behoeft onder te doen. Deze Aflevering beschrijft de Monumenten van Jan van Galen, Jan Hendrik van Kinsbergen, Wolter Jan Gerrit Bentinck, Vondel en Jan Carel Josephus van Speyk.

AANBESTEDINGEN.

Vrijdag 11 October, door de respective toeziende chefs over de militaire hospitalen te Amsterdam, Bergen-op-Zoom, Breda, 's Gravenhage, Maastricht, Nijmegen, Utrecht en Vlissingen: *a.* Vleesch bij het Ned. pond; *b.* Witbrood bij het Ned. pond; *c.* Gort, rijst, zout, boter, kaarsen, groene zeep, bier-azijn en patent-olie, bij het Ned. pond; *d.* Roode wijn bij de Ned. kan; *e.* Bier bij de Ned. kan; *f.* Steenkolen, bij de 1000 Nederlandsche ponden; *g.* Turf, bij de 100 stuks; alles voor den tijd van twaalf maanden, in te gaan met den 1 Januarij 1851, en eindigende met den laatsten December deszelfden jaars; *h.* Aardappelen, waarvan de leverantie een aanvang zal nemen, met den 1 Nov. van het loopend, en eindigen met den 15 Julij van het volgend jaar; zullende voor dit artikel moeten worden ingeschreven bij de Nederlandsche mudde, met vermelding tevens van het gewigt dier maat.

ADVERTENTIEN.

te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.